

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Відокремлений структурний підрозділ «Чортківський фаховий
коледж економіки та підприємництва Західноукраїнського
національного університету»**

Затверджую

Директор ВСП
ЧФКЕПЗУНУ

Тетяна ЖОВКОВСЬКА

« 31 » _____ 2023р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ**

**Відокремлений структурний підрозділ «Чортківський фаховий
коледж економіки та підприємництва Західноукраїнського
національного університету»**

1. Загальні положення

1.1. Положення «Про освітньо-професійні програми (далі - Положення) у Відокремленому структурному підрозділі «Чортківський фаховий коледж економіки та підприємництва Західноукраїнського національного університету (далі – Фаховий коледж)» розроблено відповідно до вимог Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про фахову передвищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу у Фаховому коледжі.

1.2. Основні терміни Положення та їх визначення:

Акредитація освітньо-професійної програми - оцінювання освітньо-професійної програми та освітньої діяльності закладу фахової передвищої освіти за цією програмою на предмет відповідності стандартам фахової передвищої освіти, спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у освітньо-професійній програмі результатів навчання.

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти – встановлення відповідності результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти вимогам освітньо-професійної програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Графік освітнього процесу - це документ, який визначає календарні терміни теоретичної та практичної підготовки, підсумкового контролю, практики, підготовки курсових робіт, атестації, канікул.

Компетентність - динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої фахової передвищої освіти.

Ліцензування - процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні фахової передвищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності.

Освітньо-професійна програма - система освітніх компонентів на відповідному рівні фахової передвищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання освіти.

Стандарт фахової передвищої освіти – сукупність вимог до освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти, які є спільними для всіх освітньо-професійних програм у межах певної спеціальності.

Спеціальність - складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

Результати навчання - знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення

навчання за освітньо-професійною програмою або окремими освітніми компонентами.

2. Класифікація освітньо-професійних програм та їх документальне забезпечення

2.1. Освітньо-професійна програма (далі ОПП) використовується під час:

- ✓ акредитації ОПП, інспектування освітньої діяльності за спеціальністю;
- ✓ розроблення навчального плану, програм навчальних дисциплін і практик;
- ✓ розроблення засобів діагностики якості фахової передвищої освіти;
- ✓ формування програм навчальних дисциплін, практик, змісту індивідуальних завдань;
- ✓ атестації здобувачів фахової передвищої освіти.

2.2. У межах ліцензованої спеціальності Фаховий коледж розробляє ОПП та затверджує відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Чортківський фаховий коледж економіки та підприємництва Західноукраїнського національного університету».

2.3. Основою для розроблення ОПП є стандарт фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю.

2.4. В рамках однієї спеціальності Фаховим коледжем можуть реалізуватися декілька ОПП із даної спеціальності, або/та різних спеціальностей. Профільна спрямованість обумовлена істотними особливостями предметної сфери програми, переліком програмних компетентностей, програмними результатами чи переліком освітніх компонентів є підставою для розробки окремої ОПП.

2.5. До складу окремої ОПП входить навчальний план, а також графік освітнього процесу.

2.6. Прийняття або зміна стандарту освітньої діяльності є підставою для розроблення нової ОПП або перегляду існуючої.

2.7. Стандарти фахової передвищої освіти встановлюють такі вимоги до ОПП:

- ✓ вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за ОПП;
- ✓ зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- ✓ обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня фахової передвищої освіти;
- ✓ перелік освітніх компонентів і логічну послідовність їх виконання;
- ✓ вимоги професійних стандартів;
- ✓ форми атестації здобувачів фахової передвищої освіти;
- ✓ вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти;
- ✓ перелік компетентностей випускника.

2.8. Процес розроблення, реалізації, моніторингу та перегляду ОПП документується в портфоліо освітньо-професійної програми - зібранні всіх матеріалів, напрацьованих робочою групою.

2.9. До структури ОПП входять:

- ✓ перелік компонентів ОПП та їх логічна послідовність;
- ✓ структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів (обов'язкових та вибіркових);
- ✓ форми атестації здобувачів фахової передвищої освіти;
- ✓ матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОПП;
- ✓ матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОПП;
- ✓ навчальний план;
- ✓ робочий навчальний план;
- ✓ робочі програми навчальних дисциплін;
- ✓ навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін;
- ✓ програми практик;
- ✓ документи і матеріали, що регулюють зміст і реалізацію освітнього процесу;
- ✓ оціночні засоби (комплекти тестів, комплексних завдань, розміщених на паперових та електронних носіях).

3. Складові освітньо-професійних програм (ОПП)

3.1. Профіль ОПП визначає її характерні риси, місце в освітньому просторі, співвідношення з тематикою наукових досліджень. Він розробляється для полегшення розуміння ОПП зацікавленими сторонами: вступниками на навчання, здобувачами фахової передвищої освіти, роботодавцями, дослідниками, викладачами, випускниками закладів фахової передвищої освіти, професіоналами, керівниками закладів фахової передвищої освіти, агенціями забезпечення якості, органами ліцензування й акредитації тощо.

3.2. Дані профілю ОПП є частиною інформаційного пакету Фахового коледжу, на основі якого формується додаток до диплома європейського зразка.

3.3. Профіль ОПП складається з таких елементів:

- титул;
- преамбула;
- перелік розробників;
- дата і номер протоколу засідання педагогічної ради Фахового коледжу щодо затвердження ОПП;
- інформація про врахування пропозицій зацікавлених сторін;
- повна назва Фахового коледжу;
- освітньо-професійний ступінь, що присуджується, та назва кваліфікації мовою оригіналу;
- офіційна назва ОПП;
- тип диплому та обсяг програми;
- наявність акредитації;
- цикл/рівень програми;
- передумови;
- мова викладання;

- термін дії освітньої програми;
- Інтернет-адреса постійного розміщення опису ОПП;
- мета ОПП;
- характеристика ОПП;
- придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання;
- викладання та оцінювання;
- програмні компетентності;
- програмні результати навчання;
- ресурсне забезпечення реалізації програми;
- академічна мобільність;

3.4. Перелік освітніх компонентів (у тому числі перелік навчальних дисциплін) відображає розподіл ОПП на окремі освітні компоненти та логічну послідовність їх вивчення, які можуть складатися з одного або кількох модулів, інших типів складових навчального курсу, навчальної та виробничої практики, дослідницьких проєктів, лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів.

3.5. Перелік включає назви вибірових навчальних дисциплін Фахового коледжу, практик, курсових робіт та їх обсяг у кредитах ЄКТС з розподілом за навчальними семестрами.

3.6. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОПП є відображенням структурно-логічних зв'язків між змістом ОПП (переліком навчальних дисциплін) і запланованими програмними компетентностями.

3.7. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОПП є відображенням структурно-логічних зв'язків між змістом ОПП і запланованими програмними результатами.

3.8. При формулюванні програмних компетентностей та результатів навчання слід забезпечити активну роль представників ринку праці в процесі формування компетентнісного опису моделі майбутнього фахівця.

3.9. Програмні компетентності (описані за видами: інтегральні, загальні, спеціальні (фахові) - загалом від 8 до 15 найважливіших компетентностей, визначають специфіку та індивідуальність ОПП. Компетентності випускника відображають погляд роботодавця (замовника) на освітню та професійну підготовку потенційного працівника.

3.10. Основою для формулювання програмних компетентностей ОПП є перелік компетентностей стандарту фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю. Цей перелік може бути доповнений декількома (не більше 2-3) компетентностями, що визначаються специфікою потреб регіонального або секторального ринку праці (цільовий запит роботодавців).

4. Визначення змісту освітньо-професійної програми (ОПП)

4.1. Визначення змісту освітньої програми охоплює такі етапи:

- складання переліку освітніх компонентів ОПП;
- вирішення питання щодо використання модульної системи в освітній програмі;
- визначення компетентностей та формулювання результатів навчання для кожного модуля;

- визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання;
- перевірка охоплення ключових загальних та предметно-спеціалізованих компетентностей;
- обрання освітніх технологій і розроблення навчального плану;
- розроблення програм навчальних дисциплін.

4.2. На підставі програмних компетентностей та програмних результатів навчання робоча група:

- визначає загальний бюджет часу - обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для досягнення зазначених результатів, який необхідно розподілити;
- здійснює структурування результатів навчання (модулів або навчальних дисциплін, інших складових навчального курсу, практик, лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів) та розподіляє кредити ЄКТС, необхідні для досягнення зазначених результатів.

4.3. Визначення кількості кредитів ЄКТС для освітнього компонента здійснюється шляхом оцінки навантаження, необхідного для досягнення результатів навчання.

4.4. Виходячи з програмних компетентностей та програмних результатів навчання, робоча група має сформулювати результати навчання, які повинні бути досягнуті в межах кожного модуля (освітнього компонента).

4.5. Органи студентського самоврядування можуть подавати пропозиції та зауваження щодо змісту навчальних планів.

5.6. Програми навчальних дисциплін за завданням робочих груп розробляються на циклових комісіях коледжу згідно з вимогами розроблених освітньо-професійних програм.

4.7. Органи студентського самоврядування можуть надавати пропозиції та зауваження щодо змісту програм навчальних дисциплін.

4.8. Програма навчальної дисципліни розробляється на термін дії навчального плану, за необхідності до неї можуть вноситись зміни.

4.9. З метою забезпечення цілісності освітнього матеріалу, забезпечення професійної спрямованості змісту навчання, попередження дублювання, врахування міждисциплінарних зв'язків програми навчальних дисциплін розглядаються методичною радою Фахового коледжу.

4.10. На підставі робочої програми навчальної дисципліни на поточний навчальний рік на циклових комісіях розробляються матеріали навчально-методичного забезпечення.

5. Графік освітнього процесу та навчальний план

5.1. Графік освітнього процесу розробляється із врахуванням того, що навчальний рік в Фаховому коледжі розпочинається 1 вересня і включає осінній та весняний семестри, зимову та літню екзаменаційні сесії, практичне навчання, канікулярну відпустку.

5.2. На підставі ОПП розробляється навчальний план, який містить відомості про галузь знань, спеціальність, рівень освіти, кваліфікацію, нормативний термін навчання, графік освітнього процесу, розділи теоретичної, практичної підготовки, блок обов'язкових навчальних дисциплін (навчальні курси, практики із вказаними кредитами ЄКТС і навчальними годинами), дані

про кількість і форми семестрового контролю, форми атестації, загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час та час, відведений на самостійну роботу, а також поділ бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом.

5.3. Розроблений навчальний план Фахового коледжу затверджується ректором Західноукраїнського національного університету .

5.4. Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план.

5.5. Аудиторне тижневе навантаження при підготовці фахових молодших бакалаврів не повинно перевищувати 30 годин.

5.6. У навчальних планах підготовки фахівців обсяги навчальних компонентів розподіляються на: обов'язкові та вибіркові.

5.7. Обрані здобувачами фахової передвищої освіти вибіркові дисципліни включаються до робочого навчального плану підготовки за ОПП та індивідуального навчального плану здобувача освіти.

6. Порядок відкриття, акредитації та закриття освітньо-професійних програм (ОПП)

6.1. Набір здобувачів фахової передвищої освіти на навчання за ОПП здійснюється приймальною комісією Фахового коледжу згідно з Правилами прийому.

6.2. ОПП може бути внесена до Правил прийому і на навчання за неї може бути оголошено набір здобувачів фахової передвищої освіти лише за умови затвердження ОПП і наявності ліцензії Фахового коледжу на здійснення освітньої діяльності за спеціальністю, в рамках якої відкривається ОПП.

6.3. Якщо на ОПП не здійснено набір здобувачів фахової передвищої освіти у зв'язку з її недостатньою затребуваністю, то робоча група може в подальшому:

- відмовитися від її реалізації;
- провести удосконалення ОПП з метою підвищення її конкурентоспроможності та привабливості на ринку освітніх послуг, надати матеріали удосконалення педагогічній раді Фахового коледжу.

6.4. У разі схвалення проведеного удосконалення педагогічною радою Фахового коледжу набір здобувачів фахової передвищої освіти на навчання за удосконаленою ОПП здійснюється приймальною комісією Фахового коледжу в наступному календарному році.

6.5. Фаховий коледж надає органу, який проводить акредитацію ОПП, письмову заяву та документи, що підтверджують відповідність його освітньої діяльності стандартам фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю.

6.6. Інформація про видачу сертифіката вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

6.7. Форма сертифіката про акредитацію, порядок його оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку затверджуються Кабінетом Міністрів України.

6.8. Сертифікат підтверджує відповідність ОПП за певною спеціальністю

та рівнем фахової передвищої освіти стандартам фахової передвищої освіти і дає право на видачу документа про фахову передвищу освіту державного зразка за акредитованою ОПП.

6.9. ОПП може бути вилучена з переліку освітньо-професійних програм, що реалізуються в Фаховому коледжі, за таких умов:

- з ініціативи Фахового коледжу (за поданням приймальної комісії), у разі відсутності набору здобувачів фахової передвищої освіти на навчання за ОПП протягом 2 років;

- у разі переформатування ОПП. У цьому випадку об'єднана або роз'єднана ОПП розробляється і проходить затвердження як нова, а за тими ОПП, що реалізувалися до переформатування, припиняється набір здобувачів фахової передвищої освіти на навчання. Після завершення навчання здобувачів фахової передвищої освіти на останньому курсі (році) програма вилучається з переліку ОПП, що реалізуються в Фаховому коледжі;

- з ініціативи коледжу, якщо в результаті будь-якої з процедур зовнішньої або внутрішньої оцінки якості ОПП отримано висновки про її низьку якість.

6.10. Рішення про вилучення освітньо-професійної програми з числа ОПП, що реалізуються в Фаховому коледжі, приймає педагогічна рада Фахового коледжу.

7. Порядок реалізації, моніторингу та періодичного перегляду освітньо-професійних програм (ОПП)

7.1. Управління ОПП здійснюється на адміністративному та академічному рівнях.

7.2. До функцій адміністративного управління ОПП відносяться:

- організація та управління матеріально-технічним інфраструктурним забезпеченням;

- інформаційне та навчально-методичне забезпечення в частині надання доступу до інформаційних, бібліотечних та інших загальних ресурсів відділення,

- профорієнтаційна робота з потенційними вступниками;

- взаємодія з випускниками, роботодавцями, професіоналами тощо;

- рекомендації щодо складу екзаменаційних комісій;

- організація проведення самоаналізу ОПП.

7.3. Завданнями академічного управління ОПП є:

- організація колегіального розроблення ОПП (профілю, навчальних планів, матриць відповідностей, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу, включаючи програми навчальних дисциплін, практик, оціночних засобів, підсумкових випробувань тощо);

- аналіз і впровадження кращого досвіду світової та національної фахової передвищої освіти у зміст і технологію реалізації ОПП;

- виявлення здобувачів фахової передвищої освіти, схильних до академічної кар'єри і організація роботи з ними;

- взаємодія з роботодавцями та випускниками для уточнення вимог до компетентностей випускника і оцінки обраних технологій реалізації ОПП і якості підготовки фахівців;

- підготовка ОПП до процедур оцінки якості (включаючи акредитацію, сертифікацію, експертизу).

7.4. Моніторинг ОПП здійснюється з метою визначення, чи є призначення кредитів, означені результати навчання та розраховане навчальне навантаження досяжними, реалістичними та адекватними.

7.5. Моніторинг здійснюється, як правило, робочою групою. До здійснення моніторингу можуть долучатися експерти: професіонали-практики, здобувачі фахової передвищої освіти.

7.6. Моніторинг може проводитися у різний спосіб - анкетування, опитування, інтерв'ювання (у тому числі здобувачів фахової передвищої освіти та випускників з метою аналізу їх власного досвіду), моніторинг досягнутих результатів, оцінювання ОПП на відповідність критеріям забезпечення якості освітніх програм тощо. Мають бути використані також дані про час завершення та результати оцінювання програм та їх компонентів.

7.7. Анкета моніторингу ОПП складається з основних критеріїв забезпечення якості, кожний критерій оцінюється за рівнями: задовольняє, частково задовольняє, не задовольняє. У процесі моніторингу відбувається збір даних за зазначеними позиціями з коментарями.

7.8. За результатами моніторингу складається аналітичний звіт, який подається до робочої групи ОПП, на циклові комісії, на розгляд педагогічної ради Фахового коледжу.

7.9. Для формулювання висновку за результатами моніторингу освітньо-професійної програми використовується трирівнева шкала:

- висока якість - ОПП має високий рівень досягнення результатів;
- достатня якість - ОПП має деякі недоліки, які не суттєво впливають на рівень досягнення результатів;
- неналежна якість – ОПП має серйозні недоліки.

7.10. Перегляд ОПП з метою їх удосконалення здійснюється у формах оновлення або модернізації. ОПП може щорічно оновлюватися в частині усіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.

7.11. Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах ОПП (навчальному плані, матрицях, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик і т.п.).

7.12. Навчальні плани підлягають моніторингу та періодичному перегляду (не рідше одного разу за повний курс навчання за ОПП).

7.13. Підставою для розробки нових навчальних планів є:

- затвердження Кабінетом Міністрів України нового переліку спеціальностей або внесення змін до чинного переліку;
- затвердження нових стандартів фахової передвищої освіти;
- внесення змін до циклу дисципліни загальної підготовки (за рішенням Міністерства освіти і науки України або педагогічної ради Фахового коледжу);
- внесення змін до дисциплін циклу самостійного вибору здобувачів освіти (за рішенням педагогічної ради Фахового коледжу).

7.14. Модернізація ОПП має на меті більш значну зміну в її змісті та умовах реалізації, ніж при плановому оновленні, і може стосуватися також мети (місії), програмних навчальних результатів. Зміна виду ОПП також відноситься до удосконалення.

7.15. Модернізація ОПП може проводитися з:

- ініціативи керівництва Фахового коледжу у разі незадовільних висновків про її якість в результаті самоаналізу або аналізу динаміки набору здобувачів фахової передвищої освіти;

- ініціативи гаранта ОПП за відсутності набору вступників на навчання;

- ініціативи робочої групи з метою врахування змін, що відбулися в професійному полі, в яких реалізується ОПП, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці;

- наявності висновків про недостатньо високу якість за результатами різних процедур оцінки якості ОПП.

7.16. Бажано залучення до модернізації ОПП представників роботодавців, зовнішніх відносно ОПП експертів (як з професійної спільноти Фахового коледжу, так і незалежних).

7.17. Модернізована ОПП разом з обґрунтуванням внесених до неї змін має пройти затвердження в установленому порядку.

7.18. Повторне затвердження ОПП відбувається з ініціативи робочої групи, що реалізує ОПП, у разі її значного оновлення.

8. Прикінцеві положення

8.1. Відомості про ОПП розміщуються на сайті Фахового коледжу.

8.2. Відповідальними за повноту й своєчасність розміщення інформації про ОПП на сайті Фахового коледжу є адміністратор сайту.

8.3. Інформація про ОПП вноситься робочою групою до ЄДЕБО в електронному вигляді.